

Planstrategi 2024-2027

Forslag 26.09.2024

Innhold

1 Innledning	4
Lovgrunnlaget	4
Nasjonale føringer	4
FNs bærekraftsmål	5
Regionale føringer	7
2 Plansystemet	7
Utforming av planstrategien	8
3 Utviklingstrekk	9
Befolkningsutvikling og sammensetning	9
4 Folkehelse	12
5 Vurdering av gjeldende kommuneplan(er)	14
6 Areal- og samfunnsutvikling	16
Infrastruktur, bosettingsmønster og boligbygging	16
Sentrumsutvikling	17
Næringsutvikling og arbeidsplasser	17
Fritidsbebyggelse	18
Landbruks- natur- og friluftsområder	19
Samferdsel	19
Eksisterende planer og planbehov	20
7 Samfunnssikkerhet og beredskap	21
Kommunal beredskapsplikt	21
Klimarelaterte skader	21
Eksisterende planer og planbehov for samfunnssikkerhet og beredskap	21
8 Klima- og energiplan	22
Vurdering av planbehov klima og energi	22

9 Oppvekst og skole	22
Skole og barnehage	22
10 Kulturminner, kultur og frivillighet	24
11 Helse- omsorg og velferdstjenester	25
Eksisterende planer og planbehov	26
12 Kommunen som arbeidsgiver	27
13 Forslag til prioritering av planoppgaver	27

1 Innledning

Kommunal planstrategi er et begrep som ble innført i plan- og bygningsloven av 2008. Plan- og bygningsloven fastslår at det skal utarbeides kommunal planstrategi hvert 4. år. Ny planstrategi skal vedtas senest et år etter konstituering av nytt kommunestyre. Gjennom planstrategien skal kommunen avklare hvilke utfordringer kommunen står overfor og hvilke planer kommunen bør ha for å møte disse utfordringene. Planstrategi er ikke en plan – men et hjelpemiddel for kommunen til å organisere sitt plan- og utviklingsarbeid. I korte trekk skal planstrategien besvare tre spørsmål:

- Hvor er vi?
- Hvor skal vi?
- Hvordan kommer vi dit?

Lovgrunnlaget

Plan- og bygningslovens § 10-1 angir hva som naturlig hører hjemme i en planstrategi:

- Drøfte kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, herunder:
 - a) Langsiktig arealbruk
 - b) Miljøutfordringer
 - c) Sektorenes virksomhet
 - d) Vurdering av planbehov.
- I arbeidet med planstrategien skal det innhente synspunkter fra berørte parter og legge til rette for bred offentlig debatt.
- Ta stilling til om gjeldende kommuneplan og kommunedelplaner skal revideres.

Planstrategien er retningsgivende for kommunens planlegging og har ingen direkte rettsvirkning for kommunens innbyggere. Det kan ikke fremmes innsigelse mot kommunal planstrategi.

Nasjonale føringer

Hvert fjerde år legger regjeringen fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. Fylkeskommuner og kommuner skal legge de nasjonale forventningene til grunn i sitt arbeid med planstrategier og planer. I tillegg skal statlige myndigheter legge de nasjonale forventningene til grunn når de medvirker i planleggingen.

I nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for perioden 2023-2027 er følgende hovedområder vektlagt:

- Samordning og samarbeid i planleggingen
- Trygge og inkluderende lokalsamfunn
- Velferd og bærekraftig verdiskaping
- Klima, natur og miljø for framtida
- Samfunnssikkerhet og beredskap

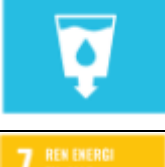

I tillegg til de nasjonale føringene er det statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser og statlige arealplaner som gir føringer for samfunns- og arealplanleggingen i Norge. Det er i dag ingen statlige planbestemmelser eller statlige arealplaner som berører Stor-Elvdal kommune. De statlige planretningslinjene legger imidlertid føringer for kommunens planlegging.

Eksempler på statlige planretningslinjer kan være:

- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging

FNs bærekraftsmål

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer.

	De 17 målene er:
	Utrydde alle former for fattigdom i hele verden
	Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk
	Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder
	Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle
	Oppnå likestilling og styrke jenters og kvinners stilling
	Sikre bærekraftig vannforvaltning og tilgang til vann og gode sanitærforhold for alle
	Sikre tilgang til pålitelig, bærekraftig og moderne energi til en overkommelig pris
	Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle

	Bygge robust infrastruktur, fremme inkluderende og bærekraftig industrialisering og bidra til innovasjon
	Redusere ulikhet i og mellom land
	Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige
	Sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre
	Handle umiddelbart for å stoppe klimaendringene og bekjempe konsekvensene av dem
	Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling
	Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold
	Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer
	Styrke gjennomføringsmidlene og fornye globale partnerskap for bærekraftig utvikling

Bærekraftsmålene er en anerkjennelse av at arbeid for å bekjempe fattigdom og ulikhet må ses i sammenheng med planer for å forbedre tilgang til utdanning og helsetjenester og tilrettelegging av økonomisk vekst, samtidig som man arbeider for å stoppe klimaendringene og bevare naturen. Målene reflekterer de tre dimensjonene av en bærekraftig utvikling:

- Klima og miljø
- Økonomi
- Sosiale forhold

Stor-Elvdal kommune skal jobbe for å følge opp bærekraftsmålene i all sin samfunns- og arealplanlegging, herunder sikre gode, levende og bærekraftige lokalsamfunn i Stor-Elvdal

Regionale føringer

Det finnes flere regionale planer og strategier som kommunen må legge til grunn for sitt planarbeid:

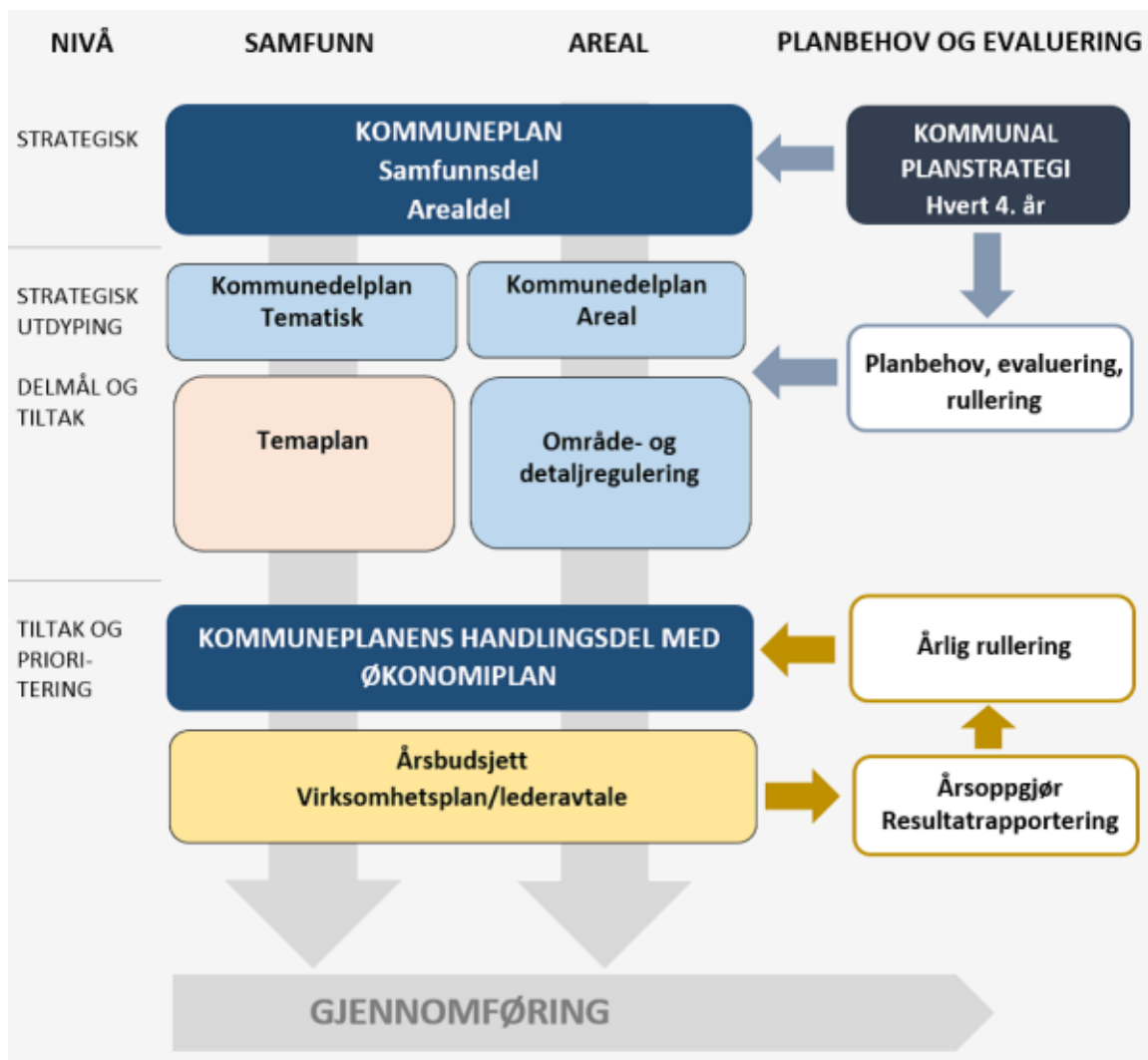
- Regional plan for det inkluderende Innlandet
- Regional plan for klima, energi og miljø
- Regional plan for samfunnstryggleik
- Vannforvaltningsplaner
- Regional plan for Rondane - Sølknletten (Villrein)
- Planer for samfunns- og næringsutvikling
- Samferdselsplaner
- Planer for kulturminner og naturforvaltning

Innlandet fylkeskommune er i gang med å revidere den regionale planstrategien for Innlandet, kalt Innlandsstrategien 2024-2028. Innlandsstrategien har ligget ute på høring i sommer (2024) og visjonen, "eventyrlige muligheter", er videreført fra forrige regionale planstrategi til forslag til ny. Det samme er de fire innsatsområdene, innbyggere, inkludering, innovasjon og infrastruktur, samt de langsiktige utviklingsmålene om at Innlandet skal ha en ledende posisjon innen teknologi, industri, landbruk og reiseliv gjennom:

- Bærekraftig ressursforvaltning som gir utvikling og nye arbeidsplasser.
- Levende lokalsamfunn med bærekraftige byer, tettsteder og bygder.
- At aktører i fylket vårt får større nasjonal betydning og synlighet.

2 Plansystemet

Det kommunale plansystemet illustrert som figur:

Som figuren beskriver er kommuneplanens samfunnsdel og arealdel overordnet andre planer og er av kommunens viktigste styringsverktøy. Både samfunnsdelen og arealdelen skal vurderes særskilt i planstrategien, herunder behov for å rullere hele eller deler av disse. Kommunedelplaner er planer for et avgrenset geografisk område eller for et avgrenset tema. Kommunedelplaner skal utarbeides i tråd med prosesskravene i plan- og bygningsloven. Temaplaner er strategiske planer om spesifikke temaer. Til forskjell fra kommunedelplaner, følger ikke temaplaner prosesskravene i plan- og bygningsloven.

I den årlige økonomiplanprosessen prioriterer kommunestyret hvilke tiltak/områder det skal satses på. For at kommunen skal lykkes med gjennomføring av vedtatte planer er det viktig at kommunen ikke har for mange planer og at den enkelte plan ikke er for omfattende. Antall planer, herunder rullering av gjeldende planer og utarbeiding av nye planer samt gjennomføring av tiltak i planene må tilpasses de tilgjengelige ressursene i kommunen og forankres i budsjett og økonomiplan.

Utforming av planstrategien

I de statlige føringene for utarbeidelse av planstrategien gis det få konkrete føringer på selve utformingen. Stor-Elvdal kommune er en liten kommune i innbyggertall men stor i areal og har en ganske omfattende mengde planer og planhierarki. Planstrategien bør forsøkes holdt på et begrenset nivå da denne skal fungere som et arbeidsverktøy i videre planarbeid og ikke som en fullstendig beskrivelse av alle kommunens virksomhetsområder og planer.

Som kunnskapsgrunnlag er de viktigste grunnlagsdataene for kommunen, herunder blant annet demografi, innarbeidet i planstrategien.

Stor-Elvdal kommune har begrensede menneskelige ressurser til planarbeid. Dette betyr at en må prioritere strengt hvilke planer/planoppgaver som skal løses i denne planperioden, og at ikke det legges opp til for mange og omfattende planer. Det er viktig at planarbeid kun prioriteres der en ser det er nødvendig.

3 Utviklingstrekk

Nøkkeltall:

Areal 2166 km²

Befolkning: 2285, pr 2. kvartal 2023

Befolkning per km²: 1,05 stk

Andel bosatt i tettbebygde strøk: 46%

Administrasjonssenter: Koppang

Grender: Sollia, Atna, Koppang, Stai, Mykleby, Evenstad, Opphus og Steinvik

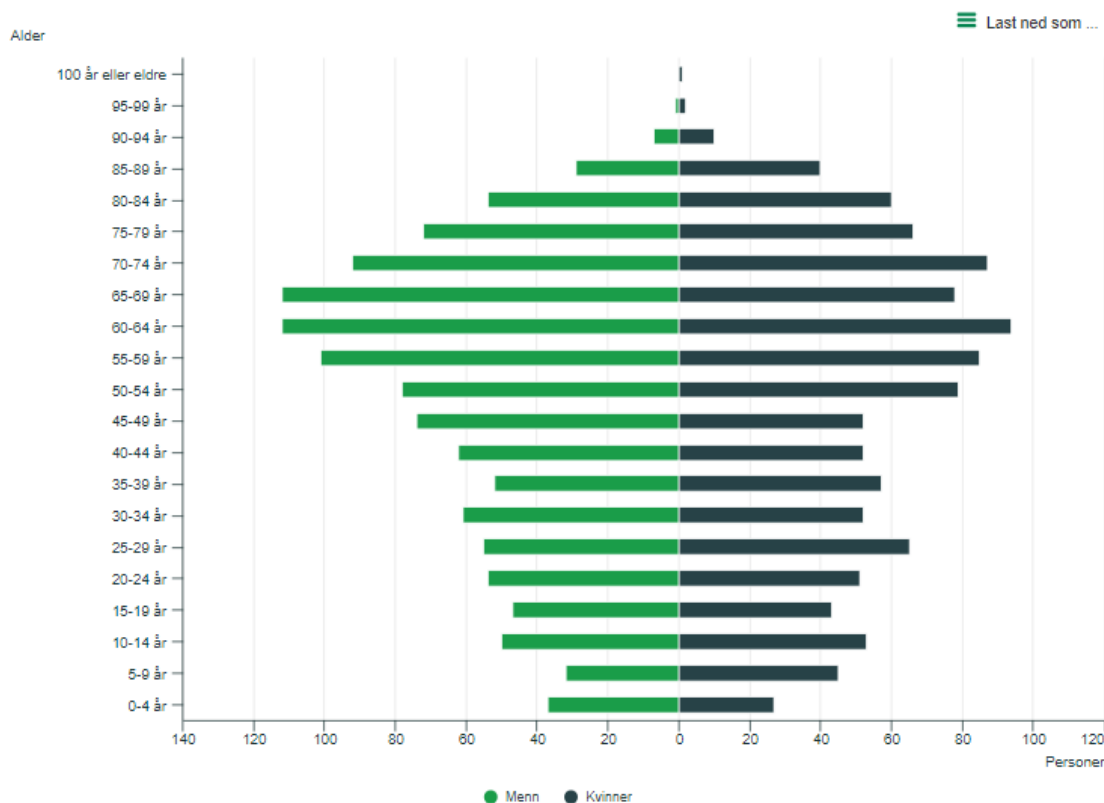
Skolekretser: Sollia, Atna, Koppang og Opphus

Befolkningsutvikling og sammensetning

Folketallet i Norge er økende, men Stor-Elvdal kommune har hatt befolkningsnedgang over flere år. Prognosene tilsier at nedgangen vil fortsette i årene fremover.

Vis som figur

Vis som tabell

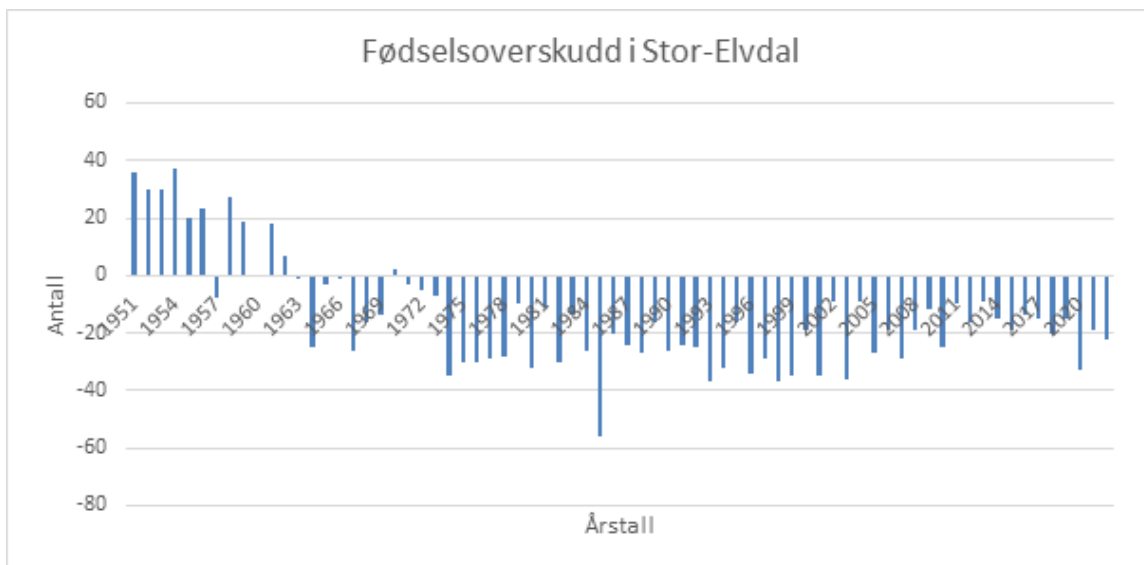
Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Befolkningspyramide for Stor-Elvdal kommune (2023), fordelt på kjønn.

Befolkningspyramiden viser en befolknings sammensetning som har en klar overvekt av eldre innbyggere. Den største andelen av befolkningen befinner seg i aldersgruppen fra 55-75 år. Aldersgruppen 0-10 og 85-100 er minst i omfang.

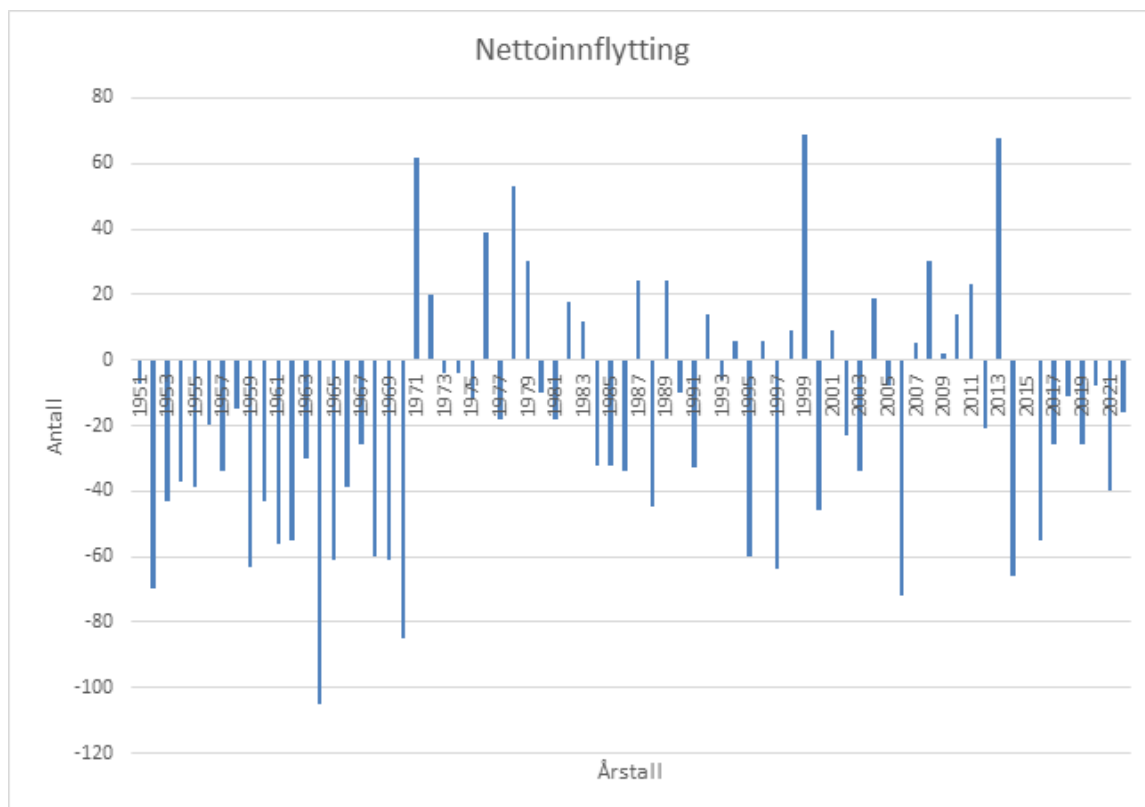
Kjønnssammensetningen sett under ett har en fordeling med 1,07 menn pr. 1 kvinne, noe som tilsier en liten overvekt av menn i befolkningen. Ser man på kjønnssammensetningen fordelt på aldersgrupper, så er det ut til at det er spesielt i aldersgruppen 60-70 at overvekten av menn befinner seg. I gruppen over 80 år er det en liten overvekt av kvinner.

Folketallsveksten i Innlandet er på et lavt nivå, hvis man sammenlikner med snittet for Norge. Det skyldes først og fremst at det i Innlandet fødes færre enn det dør. Vi skiller oss ut ved å være det eneste fylket med flere døde enn fødte de siste årene. I Innlandet har selv de mest sentrale kommunene fødselsunderskudd.

I perioden 1951-2022 var det totalt sett et negativt fødselsoverskudd på $\div 1019$ personer, dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig nedgang på $\div 14,3$ personer.

For hele perioden (1951-2022) har man en negativ nettoinnflytting med totalt $\div 1227$ innbyggere, dette tilsvarer et årlig snitt for perioden på $\div 17$ personer. Ser man på perioden fra 1970 og frem til 2022, finner vi total nedgang på $\div 363$. Dette tilsvarer et årlig snitt på $\div 7$ personer (1970-2022).

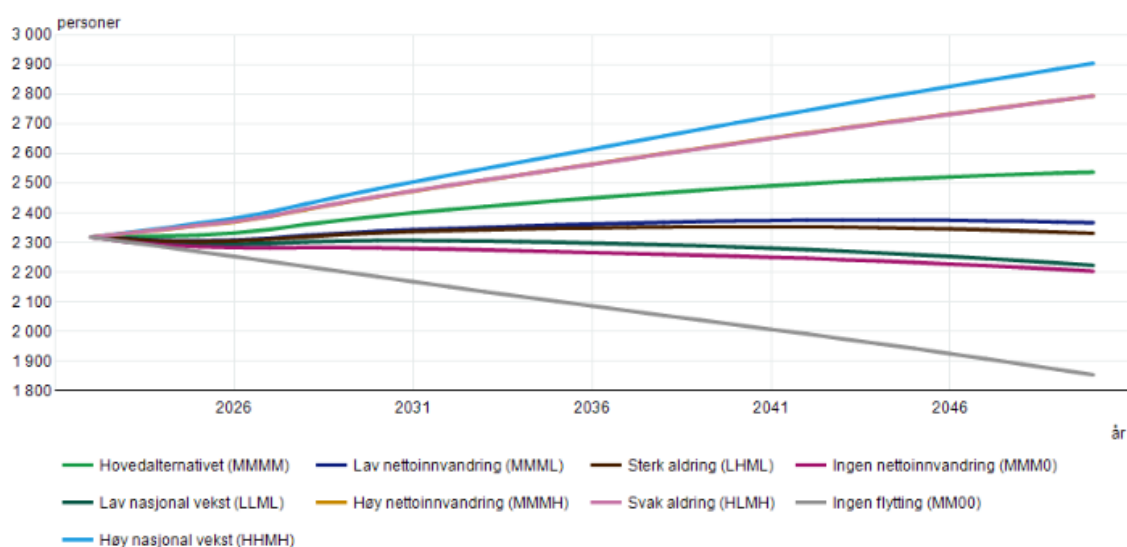

Figur: Nettoinnflytting (sum av inn- og utflytting) 1951-2022 for Stor-Elvdal kommune

Det finnes flere metoder for framskrivning av befolkningsutviklingen og alle har flere usikkerhetsmomenter i seg. Resultatene av en befolkningsframskrivning avhenger i stor grad av hvilke forutsetninger som brukes om komponentene. Siden forutsetningene er usikre, lages det flere alternative befolkningsframskrivinger med ulike kombinasjoner av forutsetninger. De beskrives ved fire bokstaver i denne rekkefølgen: • fruktbarhet • levealder • innenlandsk flytting • innvandring Hovedalternativet, MMMM, bruker mellomnivået for hver av komponentene. Det er disse forutsetningene SSB regner som mest plausible, og MMMM er befolkningsframskrivningenes hovedalternativ (figur 7 og 9). I tidligere utført analyse av befolkningsutvikling i Stor-Elvdal, utført av Telemarksforskning, har det kommet fram at framskrivningene til SSB sannsynligvis er for optimistisk med tanke på befolkningsutvikling, og at folketallet mest sannsynlig vil synke mer enn de laveste prognosene til SSB (figur 8). Det har ikke vært utført ny tilsvarende analyse siden 2019.

En framskrivning av folkemengde kan være et nyttig verktøy for å kunne forutse fremtidig utvikling.

13600: Framskrevet folke­mengde 1. januar, etter statistikkvariabel og år. Stor-Elvdal.

Framskrivning av folketall (2022-2050), med de forskjellige alternativene (MMMh og HLMH ligger likt og gul linje er ikke synlig i diagrammet).

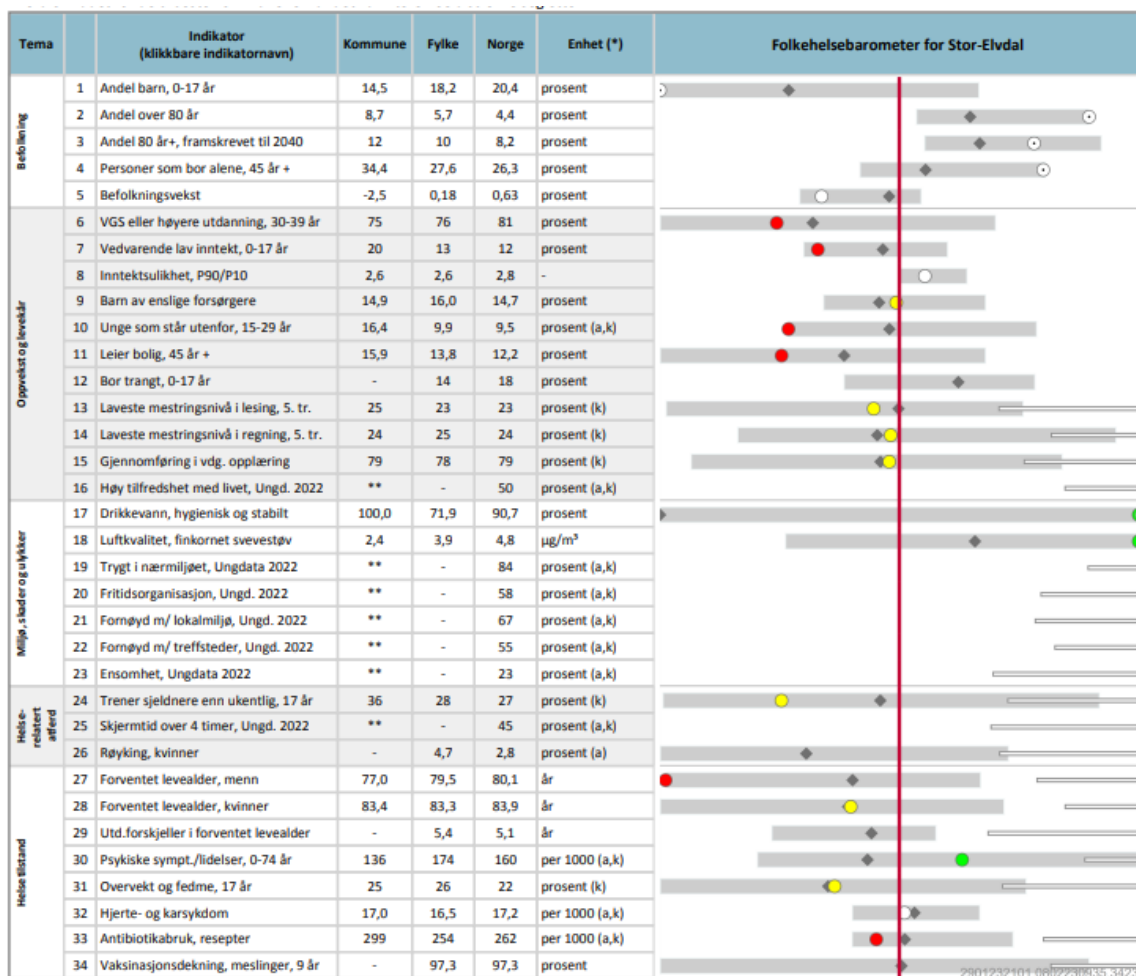
4 Folkehelse

Folkehelseloven kapittel 2 pålegger kommunen å ha en folkehelseoversikt der helsetilstanden til befolkningen og faktorer som påvirker denne fremkommer. Kommunen skal særlig være oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i planstrategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1.

Våren 2023 ble det gjennomført en omfattende folkehelseundersøkelse i Innlandet. Mer enn 7 av 10 rapporterer om god eller svært god trivsel i nærmiljøet, og nesten like stor andel oppgir at helsen er god eller svært god. Funn fra undersøkelsen er gjengitt i kunnskapsgrunnlaget, samt at noen funn gjengis her.

Andelen sosialhjelpsmottakere i Stor-Elvdal de siste 10 årene har variert. I 2014 mottok 4,4 % av Stor-Elvdals innbyggere sosialhjelp. Dette tilsvarte 115 personer, mot 69 personer i 2022, noe som er en nedgang på 40%.

Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt, er høyere enn i landet som helhet. Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

Folkehelsebarometer for Stor-Elvdal 2023. Kilde FHI

- Kommunen ligger signifikant bedre an enn landet som helhet
- Kommunen ligger signifikant dårligere an enn landet som helhet
- Kommunen er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Kommunen er signifikant forskjellig fra landet som helhet
- Ikke testet for statistisk signifikans
- Verdien for fylket (ikke testet for statistisk signifikans)
- Verdien for landet som helhet
- Variasjonen mellom kommunene i fylket
- De ti beste kommunene i landet

Kommunene kan gjennom systematisk innsats legge til rette for god livskvalitet, styrket psykisk helse og forebygging av psykiske plager Lokalsamfunnet og nærmiljø har stor betydning for befolkningens livskvalitet og psykiske helse.

Lokal innsats handler om å involvere befolkningen, tilrettelegge for deltakelse og aktiviteter, målrettet arbeid med mestring, tilhørighet, fellesskap, trygghet. Viktige arenaer for dette arbeidet er blant annet barnehage, skole, nærmiljø, fritidstilbud og frivillighet.

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel er det vedtatt at folkehelse skal gjennomføres alt vi gjør og vedtar fremfor å ha et eget plandokument. Slik kan man si at folkehelse ivaretas gjennom planverket. Noen eksempler er: Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, Temaplan for kultur og frivillighet, Veteranplan, Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt

inkluderende barnehage- og skolemiljø, Forebyggende plan for omsorgssvikt og adferdsproblemer, Alkoholpolitisk handlingsplan og Boligsosial plan.

Stor-Elvdal har fokus på folkehelse, og har ulike aktivitetstiltak for en bred målgruppe. Frivilligsentralen organiserer diverse aktiviteter som Frivillig frisk, lavterskel trimgruppe to ganger pr uke, hyggetirsdag for seniorer- sosial og aktiv samling på frivilligsentralen. Det organiseres også faste tilbud for småbarn, barnehager og småbarnsforeldre i egne lokaler i frivilligsentralen. Tekna Park skileik og tubeanlegg- dugnadsdrevet, men med kommunen som aktiv og solid sponsor og støttespiller. Stolpejakten- ansvar Orienteringsgruppa, men kommunen er støttespiller og sponsor. Toppturer- samarbeid mellom kulturkontoret og lokallaget til DNT.

Det tilrettelegges også for gode nærturer rundt boområdene og kommunesenteret, disse benyttes flittig av faste turgrupper og enkeltpersoner.

5 Vurdering av gjeldende kommuneplan(er)

Kommuneplanen for Stor-Elvdal er kommunens overordnede plandokument, og skal fungere som et styringsdokument for utviklingen av Stor-Elvdalsamfunnet og kommuneorganisasjonen.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel med hovedgrep og delmål (handlingsdel), og en arealdel. Arealdelen med kart og bestemmelser er juridisk bindende, mens samfunnsdelen er retningsgivende for kommunens virksomhet. Gjennom planstrategien skal det tas stilling til om kommuneplanen skal revideres helt eller delvis, eller videreføres som den er, uten endringer.

Kommuneplanen skal legge til rette for ønsket utvikling. Den skal ha tydelige føringer for de mest sentrale områdene samtidig som den må være fleksibel nok til at kommunen aktivt kan forholde seg til endringer og utviklingen av samfunnet.

Kommunens visjon og overordnede mål framgår av kommuneplanens samfunnsdel. Stor-Elvdal kommune skal være **inkluderende, innovativ og stolt**. Dette er verdier og representerer fremtidsbilder på slik vi ønsker at Stor-Elvdal kommune skal oppfattes.

Kommunen har 5 hovedmålsettinger:

- Stor-Elvdal kommune skal være en god kommune å vokse opp i, der alle barn og unge får mulighet til å realisere sitt fulle potensiale når det gjelder læring og utvikling.
- Stor-Elvdal kommune skal bidra til å oppfylle nasjonale miljømål og være en foregangskommune som planlegger for et klima i endring og en grønnere hverdag.
- Stor-Elvdal skal legge vekt på stedsutvikling og skape grunnlag for en fremtidsrettet næringsutvikling og vekst i kommunen, herunder grønn næring og bioøkonomi.
- Stor-Elvdal kommune skal sørge for god dialog og medvirkning for å oppnå økt selvhjelpenhet, mestring og læring for å redusere den enkeltes behov for helse- og omsorgstjenester.
- Videreutvikle interne tjenester med sikte på riktig kvalitet og ta i bruk ny teknologi

Samfunnsdelen tar for seg både de aktuelle problemstillingene med fødselsunderskudd og befolkningsnedgang samt en aldrende befolkning samtidig som den viser retning med satsningsområder for å oppnå bosteds-, besøks- og næringsattraktivitet (basert på attraktivitetsmodellen utarbeidet av Telemarksforskning).

I 2021 ble det sendt inn søknad om status som nasjonalparkkommune. Videre arbeid med å bli nasjonalparkkommune ble satt på vent i forrige planperiode. Dette fordi krav til innarbeidelse av

merkevaren i planverket ikke var gjennomført eller gitt tidsperspektiv for gjennomføring. Noen av kravene for å bli nasjonalparkkommune er:

- Nasjonalparkkommunens ansvar og rolle under merkevaren Norges nasjonalparker skal beskrives i kommuneplanen.
- I kommuneplanens samfunnsdel skal det beskrives mål og strategier for kommunen som nasjonalparkkommune.
- I handlingsdelen skal det beskrives konkrete tiltak og hvordan de skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer, frivillige organisasjoner og private aktører.
- I kommuneplanens arealdel skal det tas hensyn til verneområdene og verneverdiene i områdene. Det må komme fram hvordan kommunen gjør dette ved bruk av arealformål og eventuelt hensynssoner.

Vurdering

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 19.06.2019 etter bred medvirkningsprosess. Det anses at samfunnsdelen i stor grad er dekkende når det gjelder hvordan kommunens tjenesteyting skal møte de langsiktige utfordringene kommunen har, samtidig som den gir retning for å kunne utnytte det potensialet og fortrinnene som finnes i kommunen. En innarbeiding av merkevaren nasjonalparkkommune i planverket vil kreve revisjon av kommuneplanens samfunnsdel. Det anses ikke å være tilstrekkelig ressurser for å gjennomføre en revisjon av samfunnsdelen i planperioden. Det foreslås derfor at kommuneplanens samfunnsdel videreføres slik den foreligger.

Kommuneplanens arealdel 2003-2015 ble vedtatt 27.04.2005. Arealdelen er under revisjon p.t. Det er vurdert at det er behov for full revisjon av planen da både bestemmelser og kart har behov for full gjennomgang. Gjeldende kommunedelplaner for Koppang, Steinvik, Atna, Atnbrua, Koppangsøyene og Strand kirke – Opphus nord innarbeides i ny arealplan. Arealplanen var gitt høyeste prioritet i forrige planperiode, men planarbeidets framdrift har lidd under pandemi(medvirkningsprosesser) og kommunens anstrengte økonomi. Arbeidet har kommet godt i gang, men det vil være avgjørende at det bevilges nok midler slik at planarbeidet kan prioriteres fremover. I forhold til krav for å bli nasjonalparkkommune, så vil man i revisjon av kommuneplanens arealdel ta hensyn til verneområdene og verneverdiene i områdene, som beskrevet over, slik at dette kommer på plass for ny fremtidig vurdering av Stor-Elvdal som nasjonalparkkommune. Ferdig planforslag i løpet av 2025 bør være høyeste prioritet.

En foreslår at det for fremtiden revideres utvalgte tema eller geografiske områder innenfor kommuneplanens arealdel innenfor hver kommunestyreperiode fremfor å vente til det er nødvendig med fullstendig revisjon, slik som det er gjort nå.

Komplett kommuneplanrevisjon er svært tunge og arbeidskrevende prosesser. En ser derfor for seg at det også vil være mulig med en slik «tema» tilnærming til rullering av samfunnsdelen ved senere revisjon av denne. På den måten kan man gripe fatt i de tema og områder som det er særskilt behov for å se på i den aktuelle kommunestyreperioden.

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
Kommuneplanens samfunnsdel 2019-2040	Styringsdokument for utviklingen av Stor-Elvdalsamfunnet og kommuneorganisasjonen.	Vedtatt 2019	Videreføres i sin helhet, Sektor for samfunnsutvikling
Kommuneplanens arealdel 2003-2015	Overordnet plan for arealbruk i kommunen	Vedtatt 2005	Behov for konsulentbistand.

6 Areal- og samfunnsutvikling

Infrastruktur, bosettingsmønster og boligbygging

Stor-Elvdal kommune ligger midt mellom Oslo og Trondheim og er en lang kommune. Befolkningen bor spredt, likevel bor 47% av befolkningen i det som defineres som tettsted, Koppang (Et tettsted er uavhengig av fylkes- og kommunegrenser, og betegner et område der det bor minst 200 personer og der det (med noen unntak) ikke er mer enn 50 meter mellom husene). Det er et omfattende veinett i kommunen med riks-, fylkeskommunal-, kommunale og private veier. Jernbanen går også gjennom kommunen, og både vei og jernbane er viktige tema i den kommunale planleggingen. Kommunen har en stor andel fritidsbebyggelse, og da særlig i fjellet. I nærhet til Koppang sentrum ligger Tekna park, som er et tube- og skileikanlegg. Beliggenhet, ressursgrunnlag og infrastruktur tilsier at vi har grunnlag for et variert næringsliv.

Den nasjonale satsingen på opprusting av forsvaret betyr økt antall arbeidsplasser både i Åmot (Rena leir) og Elverum (Terningmoen). Steinvik boligområde er beliggende 12 minutters kjøring (16 km) fra Rena leir og Rena sentrum og har ledige tomter. Nærheten til Rena leir, togstasjon og fasiliteter i Åmot kommune anses å kunne gi mulighet for tomtesalg og nye innbyggere i kommunen. Reguleringsplanen for Steinvik boligområde er moden for revisjon og det anses at revisjon bør gjennomføres for å tilrettelegge for å utnytte potensialet Steinvik boligområde utgjør.

Utbygging av bredbåndsinfrastruktur er en viktig forutsetning for økt innovasjon og verdiskapning i næringslivet og er avgjørende for at innbyggerne skal kunne delta aktivt i samfunnet gjennom tilgang til tjenester på nett. Dette fikk vi ytterligere bekreftet gjennom erfaringer ved utbruddet av korona/koronakrisen med hjemmekontor og hjemmeundervisning. Det er jobbet mye og jobbes fortsatt med utbyggingsprosjekter i kommunen, for å få dekning i hele kommunen.

Det spredte bosettingsmønsteret med forventning om likt tjenestetilbud i hele kommunen er en utfordring. I en tid da befolkningsveksten er negativ, vil det være nødvendig å begrense drift og vedlikeholdskostnader.

Det kommunale vann- og avløpsnettet:

Omtrent 60% av kommunens innbyggere er tilknyttet kommunalt vann.

Kommunen har kommunalt vannverk på Atna, Koppang, Evenstad og Steinvik. Resterende innbyggere samt fritidsboliger får vann fra private vannkilder. De kommunale avløpsanleggene er naturbaserte avløpsanlegg. Slamavskillerne fungerer som et mekanisk rensetrinn for tilbakeholdelse av fast stoff, mens avløpsvannet går videre til infiltrasjonsareal.

Store deler av det kommunale nettet er av eldre årgang og det pågår et kontinuerlig arbeid med kartlegging av tilstand og innhenting av informasjon om nettet.

På relativt kort sikt vil rensekravene til Koppang avløpsrenseanlegg bli betydelig skjerpet på grunn av en revidering av EUs avløpsdirektiv.

For å møte de utfordringene som vi står overfor på vann- og avløpssiden, er et godt planverk viktig. I kommende periode vil revidering av hovedplaner for vannforsyning, avløp og overvann prioriteres. Deretter kommer saneringsplaner for de aktuelle tettstedene vi har kommunale vann- og avløpsanlegg.

Planverket består i dag av hovedplan for vannforsyning (1996) samt hovedplan for avløp (1996) og anses å ha behov for revisjon. Forventet oppstart av arbeid med en felles hovedplan for vann, avløp og overvann er våren 2025.

Det skal også prioriteres å sette i gang arbeid med saneringsplan for Koppang, men også på Steinvik og Evenstad er det behov i kommende 4 årsperiode.

Innenfor sentrumsområdet er det en del ledige tomter med muligheter for å bygge boliger. Det ble i 2020 blant annet klargjort infrastruktur for 5 nye tomter i Båsrøsta. For Tekna boligområde ble det igangsatt omregulering for å legge til rette for mer varierte boligtyper, dette arbeidet har stått stille siste 2 år, dette med bakgrunn i at det mangler infrastruktur for å få byggeklare tomter. På Steinvik er det ledige boligtomter men det er p.t ikke mulig å koble seg til kommunalt vann og avløp på grunn av kapasitet. Det anses at det er behov for å bygge nytt kommunalt renseanlegg for å kunne koble på nye enheter på kommunalt anlegg.

I kommuneplanens arealdel er det avsatt totalt 18 områder for spredt boligbygging.

Boligpolitisk plan ble utarbeidet i 2018. Planen peker på de utfordringer vi har i kommunen når det gjelder boligsituasjonen, og tar for seg de virkemidler og muligheter kommunen har til å påvirke boligsituasjonen. Beregningene av fremtidig behov for sykehjem og omsorgsboliger med heldøgns omsorger samt andre typer boliger som kommunen tildeler, er gjort med utgangspunkt i en videreføring av dagens dekningsgrader.

Det ble i forrige planperiode igangsatt arbeid med en eiendomsstrategi som skulle ta for seg den kommunale eiendomsmassen, herunder plan for vedlikehold og avhending av eiendom. Planarbeidet er ikke ferdigstilt, men de fleste store prosjekter som ny barnehage, aktivitetshus, helsehus og omsorgsboliger er allerede ferdigstilt eller i slutfasen. Vedtak om salg av kommunale bygg er også gjort. Det anses derfor som bedre resurs utnyttelse å starte opp arbeid med boligsosial plan, herunder kartlegging av eksisterende boligmasse (ikke formålsbygg) og behovsanalyse. Dagens praksis går i stor grad ut på tildeling av boliger etter prinsippet om hva som er ledig og ikke behovet som den enkelte har (universell utforming, lære å bo, nødbolig osv.).

Sentrumsutvikling

Innenfor sentrumsområdet er det begrenset med ledige næringsarealer. Handel- og servicetilbud har holdt seg rimelig stabilt de siste årene, med noe ledige næringslokaler i sentrum. Det er gjennomført en ombygging av Øiensenteret som blant annet huser nytt lensmannskontor. Aktivitetshuset var ferdig ombygd i 2023, og huser blant annet frivilligsentral og kontorer for rovdysenter. Nytt helsehus i tilknytning til Moratunet skal stå ferdig høsten 2024, og våren 2025 vil 18 nye omsorgsleiligheter(BDO) stå klare. Tanker om mulighet for bobiloppstillingsplass i sentrum har vært presentert fra flere. Mulighet for et "grønt torg" og parkering er også tanker som har blitt presentert. Det er også reguleringsplaner i sentrum, med behov for oppgradering/se på endring av formål. Behovet for en sentrumsplan med langsiktige tanker for en helhetlig sentrumsutvikling har således vært diskutert ved flere anledninger. Det anses at det er behov for helhetlig tanke for sentrumsutviklingen, og at dette bør løses ved hjelp av en sentrumsplan.

Næringsutvikling og arbeidsplasser

Hva innbyggerne jobbet med i 2020 (se figur under). Av 1029 arbeidsplasser, er 448 arbeidsplasser tilknyttet det offentlige (kommunal, statlig eller fylkeskommunal) og utgjør 43 % av det totale antallet arbeidsplasser (landssnittet er 32 %). Det er mye, men en del arbeidsplasser er tilknyttet det fylkeskommunale eller statlige, herunder eksempelvis videregående skole på Nordstumo og Høgskolen på Evenstad. I privat sektor utgjør varehandel, hotell og restaurant 26 % av antall arbeidsplasser og står for en vesentlig andel av arbeidslivet i kommunen. Primærnæringen med jord-

og skogbruk står for 9 % av arbeidsplassene. Dyreantall og antall gårdsbruk har holdt seg stabilt de siste årene. Det har vært flere store investeringer i driftsbygninger og mer nydyrking. I skogbruket er det stabil aktivitet med relativt jevnt avvirkningsnivå. Investeringene i skogen er økende både på foryngelse, ungskogpleie og veibygging. Skogbruket i Stor-Elvdal responderer på sentrale rammevilkår. Det medfører både økt planting og tettere planting som klimatiltak og økt areal frivillig vern de senere årene.

				Sysseleatte personer etter arbeidssted										
				2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
K.3423 Stor- Elvdal	15- 74 år	01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	Sum alle sektorer	111	106	102	97	107	91	92	95	102	100	105
		05-43 Sekundærnæringer	Sum alle sektorer	181	166	170	177	199	171	176	182	164	156	175
		45-82 Varehandel, hotell og restaurant, samferdsel, finanstjen., forretningsmessig tjen., eiendom	Sum alle sektorer	247	241	236	230	216	221	217	215	214	216	196
		84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	Sum alle sektorer	83	86	85	82	85	74	80	83	79	76	68
		85 Undervisning	Sum alle sektorer	172	169	171	173	179	172	178	158	151	130	144
		86-88 Helse- og sosialtjenester	Sum alle sektorer	234	228	229	249	213	268	227	214	222	225	207
		90-99 Personlig tjenesteyting	Sum alle sektorer	33	26	28	26	30	28	27	23	32	36	29
		00 Uoppgitt	Sum alle sektorer	15	7	7	11	9	21	10	9	9	13	11

Primærnæringen er svært viktig sektor i kommunen. Strategisk næringsplan 2010-2014 har ikke blitt revidert som planlagt. Landbrukskontoret har i 2024, sammen med næringsutvikler, satt i gang arbeidet med revisjon.

Bioøkonomi og det grønne skiftet handler om å endre seg til en mer bærekraftig samfunnsutvikling, herunder rettferdig ressursbruk som tilfredsstillende både dagens og fremtidens generasjoners behov. Innlandet og Stor-Elvdal kommune har gode naturgitte og kompetansemessige forutsetninger for å satse på «grønn» næringsutvikling og fornybare ressurser. Det gjelder både primærnæringer som jord- og skogbruk, verdikjeder med trebaserte produkter og lokal mat, men også reiselivsnæringen som i stor grad baserer seg på naturressurser som utmark, fjell, fiske, jakt og kulturlandskap. Disse prinsippene må innarbeides ved revidering av strategisk næringsplan.

Fritidsbebyggelse

Stor-Elvdal har i henhold til SSBs tall 2110 hytter og 1560 eneboliger samt 183 boliger som benyttes som fritidsbolig, noe som betyr at vi har flere hytteinnbyggere/deltidsinnbyggere enn heltidsinnbyggere. Det ligger store muligheter i å utvikle tilbud som gjør det attraktivt å være mere/lengre på hytta. I boligpolitisk plan 2019-2023 ble det også nevnt mulighet for å kunne bo på hytta. Det er utarbeidet egne retningslinjer med kriterier for å få midlertidig tillatelse til å bo på hytta

De fleste hytteområdene ligger i fjellet, og Vinjeveien og Atnlia anses å være de største. Men også områdene på og rundt gamle sætervoller har utviklet seg til å bli hytteområder, der Myklebysetra er det området med mest hytter. Det er per i dag ca 40 ledige lavstandard (ikke innlagt vann og avløp) tomter på Tryvang Øst. For deler av dette hyttefeltet er det fremmet privat reguleringsplan for full standard (innlagt vann og avløp). Det finnes omtrent 60 ledige høystandardtomter på Tryvang sør og

Geitryggen. I Blåfjellia er det omtrent 50 ledige høystandard tomter og på Atnasjø kafe omtrent 30. I de resterende hyttefeltene/områdene finnes det noen enkelte ledige lav standard tomter. I tilknytning til Koppang sentrum ligger F11 Tekna som er område avsatt i kommuneplanen for ny fritidsbebyggelse. Deler av området er under regulering og forventes stå ferdig regulert for et første byggetrinn med sentrumsnære høystandardhytter i løpet av 2025. Kapasitet på det kommunale vann og avløpsnett som ligger i tilknytning til Koppang sentrum og planområdet er begrenset til 2000 pe (maksimal størrelse i kapittel 13). Renseanleggets kapasitet med tanke på renskapittel og ledig kapasitet anses å kunne begrense videre utvikling av hyttefeltet etter et første byggetrinn. Et rensesanlegg har begrenset levetid, og nytt Eu direktiv vil i løpet av kort tid tre i kraft, noe som betyr at kommunen innen en 10 års periode mest sannsynlig uansett må bygge nytt rensesanlegg. Da er det viktig at kommunen i samarbeid med utbygger kommer frem til kapasitetsbehov for nytt rensesanlegg, slik at dette dimensjoneres for den videre utviklingen av Tekna hytteområde.

Landbruks- natur- og friluftsområder

Kommunen har store verdifulle ressurser i form av dyrka mark, skog og utmark. For å ivareta den nasjonale målsettingen om jordvern, lokal matvareproduksjon og opprettholdelse av et levende landbruk, er det essensielt å sikre de mest verdifulle jordressursene mot nedbygging. De store sammenhengende skog- og fjellområdene vest i kommunen bør skjermes mot ytterligere tilrettelegging for fritidsboligutbygging, dette av hensyn til villrein og friluftslivutøvelse. Tilrettelegging for friluftsliv må også vurderes nøye, ettersom økt ferdsel og bruk kan gi negative konsekvenser for naturen. Det er igangsatt prosjekt for utarbeidelse av felles sti- og løypeplan for kommunene med arealer innenfor Sjønkletten villreinområde. Planarbeidet er godt i gang og det tas sikte på behandling av planforslag høst/vinter 2024/25.

Med utgangspunkt i kommunens spredte utbyggingsmønster, vil det være positivt med mer restaurering, tilbygg/påbygg eller nybygg på allerede etablerte eiendommer i LNF-områder. Fradeling av nye enheter bør skje i områder avsatt for spredt bolig og fritidsbolig.

Samferdsel

De store samferdselstiltakene har vært og er utbygging/oppgradering av standard på rv.3. Parsellen Søkunda – Evenstadbru ble ferdigstilt i 2019. Parsellene Evenstad – Imsroa syd har byggestart høst 2024 og forventes ferdigstilt 2026. Parsellen Fjell – Opphus nord er under planlegging. I forbindelse med uværet Hans fikk søre Bjøråa bru skader og det har blitt bestemt at brua må byttes ut. I forbindelse med dette vil en kortere parsell bli regulert for utbygging av bru samt utbedring av kurvatur. Reguleringsplanarbeid er igangsatt og forventes ferdigstilt vinter 2024, med bygging i 2025. Det er også behov for utbedring av fylkeskommunale veier, herunder trafiksikkerhetstiltak. Dette gis det innspill på til fylkeskommunens handlingsprogram for fylkesveger.

Omfanget av kommunal vei, inklusiv veier som kommunen gir et årlig bidrag til vedlikehold, anslås å være omtrent 40 kilometer. Plan for vedlikehold av kommunal vei ble sist utarbeidet på tidlig 2000 tall og er i stor grad utdatert. Det er mye etterslep på veivedlikehold og behov for å utarbeide plan for vedlikehold samt se på mulighet for privatisering av enkelte veistrekninger.

Gode kollektivtilbud i Stor-Elvdal er utfordrende på grunn av spredt bosetting og folketall. Dersom det skal bli mer attraktivt å benytte kollektivtransport må tilbudet bedres. I kommuneplanens samfunnsdel er et av satsningsområdene 10 minutters-samfunn på Koppang, der alle kan nå kollektivtilbud og fritidstilbud ved å sykle eller gå i 10 minutter. Dette innebærer økt tilrettelegging for gående og syklende. Utarbeidelse av sentrums plan vil ivareta dette

Trafikksikkerhetsplanen for kommunen ble sist revidert i 2007. Det anses som et sterkt behov for en revisjon av denne planen.

Eksisterende planer og planbehov

Arealplanlegging og samfunnsutvikling som beskrevet over ivaretas av sektor for samfunnsutvikling og utføres i hovedsak gjennom føringer gitt i budsjett og økonomiplan, gjennom enkeltprosjekter og private eller statlige initiativer til reguleringsplaner.

Det foreslås at kommuneplanens samfunnsdel videreføres som den er.

Kommuneplanens arealdel er under revisjon og blir det viktigste planarbeidet for areal og samfunnsutviklingsarbeidet i denne planperioden.

Det vurderes at det er følgende behov for revisjoner og nye planer:

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
Boligsosial plan	Kartlegge utfordringer, mål og tiltak direkte rettet mot husstander som er vanskeligstilte på boligmarkedet	NY	Oppstart 2024, Sektor for samfunnsutvikling i samarbeid med sektor helse
Temaplan – strategisk næringsplan 2010-2014	Utvikle en helhetlig næringspolitikk som er konkret og målrettet	Vedtatt 2010	Revisjon igangsatt, Sektor for samfunnsutvikling
Temaplan - Trafikksikkerhetsplan 2007-2011	Redusere antall ulykker i trafikken, sikre trygge skoleveier og trygg ferdsel generelt	Vedtatt 2007	Behov for revisjon, Sektor for samfunnsutvikling
Strategisk eiendomsplan - eiendomsstrategi	Plan for vedlikehold og avhending av eiendomsmasser		UTGÅR
Saneringsplan vann/avløp Koppang 2017-2021	Kartlegge behov for sanering	Vedtatt 2017	Behov for revisjon Sektor for samfunnsutvikling
Hovedplan for vann 1996	Oversikt over vedlikeholdsbehov og grunnlag for budsjettprioriteringer	Vedtatt 1996	Behov for revisjon, det skal utarbeides felles hovedplan for vann, avløp og overvann, Sektor for samfunnsutvikling
Hovedplan for avløp 1996	Oversikt over vedlikeholdsbehov og grunnlag for budsjettprioriteringer	Vedtatt 1996	Behov for revisjon det skal utarbeides felles hovedplan for vann, avløp og overvann, Sektor for samfunnsutvikling
Boligpolitisk plan 2019-2023	Boligpolitikk for Stor-Elvdal	Vedtatt 2018	Videreføres
Vedlikeholdsplan for kommunal vei	Oversikt over vedlikeholdsbehov og grunnlag for budsjettprioriteringer	Ny	Oppstart 2025, Sektor for samfunnsutvikling
Reguleringsplan Koppang sentrum - sentrumsplan	Utvikling av sentrum og oppdatering av bestemmelser	NY	Behov for konsulentbistand, må innarbeides i budsjett

			Oppstart når arealdelen er ferdigstilt – 2026/27, Sektor for samfunnsutvikling
Reguleringsplan Steinvik boligområde	Utvikling av Steinvik boligområde for salg av boligtomter	Omregulering	Behov for konsulentbistand, må innarbeides i budsjett, oppstart 2025, Sektor for samfunnsutvikling
Felles sti- og løypeplan for Sølnekletten villreinområde	Kartlegging av stier og løyper	NY - arbeid igangsatt 2024	Felles koordinator, ansatt i Rendalen kommune, finansieres med eksterne midler, omsøkt av Villreirutvalget for Sølnekletten

7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunal beredskapsplikt

Forskrift om kommunal beredskapsplikt stadfester kommunes ansvar for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.

Klimarelaterte skader

Det er en økende utfordring i samfunnet med skader relatert til klima og klimaendringer. Dette gjelder både for infrastruktur og liv og helse. Store nedbørsmengder og lokal ekstremnedbør kan forårsake skader på arealer, jernbane, veier, broer og bygninger. Vann- og avløpsnett kan få innlekk av fremmedvann, noe som kan forårsake overbelastning på avløpsnett og forurensning av drikkevann. Ekstremvær utgjør også en risiko for sikkerheten, med flom, erosjon og skred, herunder også bekker som tar nye løp. Flom og erosjon er viktige elementer i samfunnssikkerhet og beredskap, og ivaretas blant annet gjennom kommuneplanens arealdel samt handlingsplan(Ny) for klima og energiplan.

Eksisterende planer og planbehov for samfunnssikkerhet og beredskap

Arbeidet med ROS-analysene har delvis skjedd gjennom et regionalt samarbeid i Sør Østerdal, med basis i tidligere ROS- analyser i kommunene Stor-Elvdal, Åmot, Elverum, Våler, Trysil og Engerdal. Arbeidet er gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom disse kommunene, der hensikten har vært å skape grunnlaget for felles ROS-analyser der dette var hensiktsmessig. Deretter har kommunene hver for seg videreutviklet analysene slik at de er tilpasset den enkelte kommune.

Beredskapsplan er et levende dokument som til enhver tid gjennomgår små korrigeringer

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
ROS-analyse	Gjennomgang og oversikt over kommunens samfunnssikkerhet og beredskap	Arbeid ferdigstilt 2022	Videreføres i sin helhet, Kommunedirektør

Beredskapsplan	Oversikt over kommunens virkemidler og hovedgrep på beredskapsområdet	Sist revidert 2023	Videreføres, kommunedirektør

8 Klima- og energiplan

Det overordnede målet for klima- og energiarbeid er å bidra til bærekraftig forbruk og miljøvennlig energibruk. Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine. De lokale klima- og energiarbeidet skal bidra til at Norge når sine klimamål herunder redusere enrgiforbruket og klimagassutslipp samt klimatilpasning.

Eksisterende bosettingsmønster og gjennomgangstrafikk er en utfordring med tanke på å redusere transportbehovet, og klima- og miljøutslippene. Likeså er dagens fritidsboliger lokalisert slik at det forutsettes bruk av privatbil, både til og fra hytta samt internt innad i kommunen.

Vurdering av planbehov klima og energi

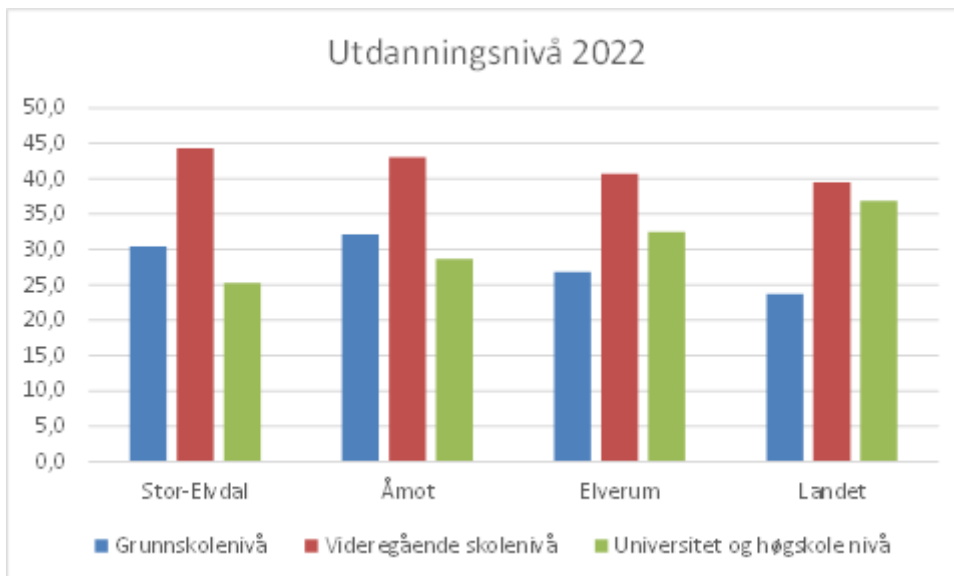
Gjeldende plan ble utarbeidet som et samarbeidprosjekt for kommuner i sør-Østerdalen, og ble vedtatt 13.05.2020. Planen favner godt på et overordnet nivå, og behovet nå er å sette målene inn i en handlingsplan og bryte det ned på tiltak som deretter må følges opp i handlings og økonomiplan samt utarbeiding av klimabudsjett (spart co2 utslipp per tiltak). Klima- og energiplanen videreføres i sin helhet slik den foreligger. Arbeid med handlingsdelen er igangsatt og bør prioriteres i perioden. Alle sektorer må bidra inn i dette arbeidet.

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
Kommunedelplan klima og energi	Skal bidra til at Norge når sine mål om utslippsreduksjon	Vedtatt 2020	Videreføres i sin helhet, sektor for samfunnsutvikling
Handlingsplan til klima- og energiplan	Konkrete tiltak med mål om spart co2	NY	Oppstart 2024, Alle sektorene

9 Oppvekst og skole

Skole og barnehage

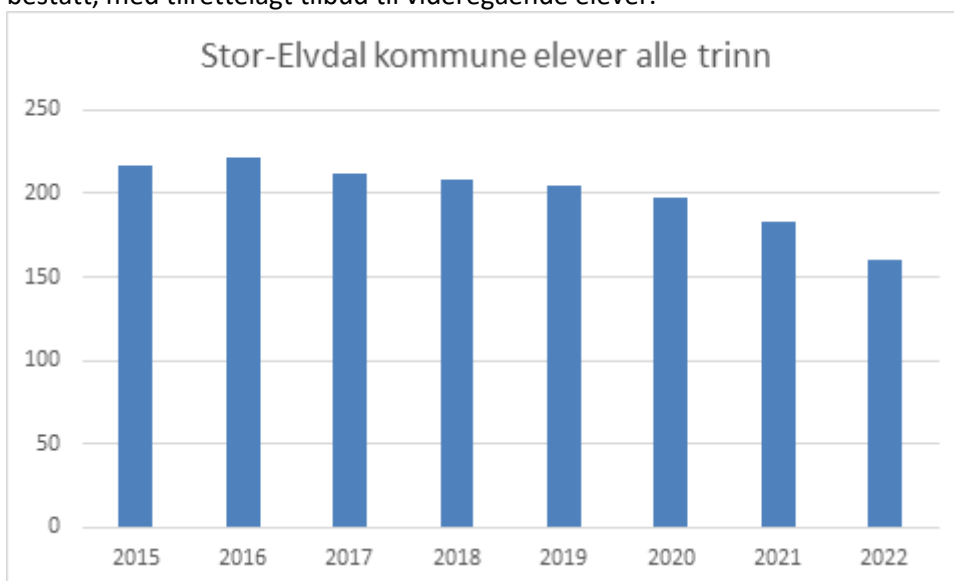
Sektoren skal bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår og et godt tilrettelagt opplæringstilbud. Sektoren skal satse på tjenester som bidrar til trygghet og tilhørighet for barn og unge og deres foreldre.

Prosentvis fordeling av utdanningsnivå på befolkningen i de respektive områdene, en sammenligning av Norge og nabokommuner, pr. 2022. Personer med uoppgitt eller ingen fullført utdanning er ikke klassifisert med utdanning, men medregnet i prosentgrunnlaget. Videregående nivået inkluderer påbygging til videregående utdanning som omfatter utdanninger som bygger på videregående skole, men som ikke er godkjent som høyere utdanning.

Stor-Elvdal kommune har et lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet, og ligger også noe lavere enn sammenlikningskommunene.

Midt-Østerdal videregående skole ble lagt ned fra høsten 2019. Høsten 2020 startet NNØ opp, men er nå lagt ned på grunn av for få elever. Det er kun Storsteigen vgs skolested Nordstumoene som har bestått, med tilrettelagt tilbud til videregående elever.

Elevantall for Stor-Elvdal kommune siste 8 år(ssb).

I løpet av 2010-2013 ble skolen på Atna og på Opphus lagt ned. Samtidig ble det åpnet opp for at en del elever pendler ut av kommunen. Tidligere gjaldt dette spesielt lengst sør i kommunen, men ved skolestart høsten 2023 sto Sollia skole uten elever. I grove trekk ser vi et synkende elevantall de siste 8 årene, noe som selvsagt har sammenheng med at trenden for antall fødte går ned.

1-10 skole er utredet, men ikke vedtatt. Det anses at 1-10 skole er nødvendig tiltak for å få mest hensiktsmessig drift, med tanke på at antall elever går ned.

Barnehagedekningen i kommunen er god, og ny kommunal barnehage sto innflyttingsklar i 2022.

Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø må revideres i forbindelse med nytt lovverk fra 01.08.24 (opplæringsloven).

Det har vært en liten nedgang i antall barn med barnevernstiltak fra de to foregående årene. Dette vil kunne variere fra år til år.

Planlegging av virksomhet i barnehage og skole ivaretas i dag i hovedsak gjennom føringer gitt i overordnede planer, årlig rullering av budsjett og økonomiplan og gjennom enkeltprosjekter.

Det vurderes at det er følgende behov for revisjoner og nye planer:

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
Strategisk plan kulturskole 2011-2021	Overordnet plan for kulturskolen	Vedtatt 2011	Revideres i løpet av perioden, sektor for oppvekst
Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt inkluderende barnehage- og skolemiljø	Plan for et godt inkluderende barnehage- og skolemiljø.	Vedtatt 2018	Vedtatt i løpet av 2025, sektor for oppvekst
Forebyggende plan for omsorgssvikt og adferdsproblemer (NY)	Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer.	Under arbeid	Vedtatt i løpet av 2025, sektor for oppvekst og helse

10 Kulturminner, kultur og frivillighet

Det har de siste årene pågått utarbeiding av kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer. Denne planen utarbeides parallelt med kommuneplanens arealdel og bestemmelser og hensynssoner skal innarbeides i kommuneplanens arealdel. Kulturminneplan er kommunen sin oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljøer og inneholder en plan for forvaltningen av disse og tilrettelegging av disse for bruk. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer forventes ferdigstilt i løpet av 2025.

Kommunen skal legge til rette for kulturaktiviteter der alle har mulighet til å delta. Stor-Elvdal har et variert og bredt tilbud som tilsammen omfatter mange grupper. Nytt, meråpent folkebibliotek ble åpnet høsten 2020, og nytt aktivitetshus med fritidsklubb, frivilligsentral, utstyrssentral, kontor- og aktivitetsrom ble tatt i bruk 2022.

Kommunen har ingen egen plan for frivillighet, men dette ønskes tatt inn som del av eksisterende plan for kultur, som skal revideres i perioden.

Plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv (2018-2021) er utarbeidet som temaplan og erstatter tidligere kommunedelplan for samme tema og revideres i planperioden.

Arbeid med plan for friluftslivets ferdselsårer er igangsatt og vil bidra positivt i form av at stier/løyper og tilrettelegginger som gapahuker blir mer synliggjort og tilgjengelig gjennom oppdatert kart og planer. Ved å øke tilgjengeligheten til friluftsliv i kommunen, vil folkehelsen kunne påvirkes positivt for både innbyggere og besøkende.

Det er utarbeidet en Veteranplan i forrige planperiode. Veteranplanen skal bidra til å synliggjøre kommunens ansvar for veteranene. Veteranene har deltatt i operasjoner på vegne av den norske stat. De har ikke formelle rettigheter som gir prioritet i det sivile helse- og velferdstilbudet, men det er en viktig del av anerkjennelsen av deres innsats at de opplever de kommunale tjenestene som tilgjengelige og samordnet.

Planlegging av virksomhet innenfor kultur ivaretas i dag i hovedsak gjennom føringer gitt i budsjett og økonomiplan, og gjennom enkeltprosjekter. Det vurderes at det er følgende behov for revisjoner og nye planer:

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging og ansvar
Kommunedelplan kulturminner og kulturmiljøer	Kartlegging og registrering av kulturminner	Plan prg. fastsatt 2018 Planforslag under utarbeidelse	Planutkast vinter 2024/25, vedtak 2025, sektor for samfunnsutvikling
Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2018-2021	Stimulere til idrett og fysisk aktivitet	Revidering igangsatt 2024	Vedtatt 2025, sektor for samfunnsutvikling
Temaplan for kultur og frivillighet		Arbeid er igangsatt 2024	Vedtatt 2025, sektor for samfunnsutvikling
Friluftslivets ferdselsårer (NY)	Stier/løyper og tilrettelegginger som gapahuker blir mer synliggjort og tilgjengelig gjennom oppdatert kart og planer	Arbeid er igangsatt 2024	Vedtatt 2025, sektor for samfunnsutvikling
Veteranplan	Synliggjøre kommunens ansvar for veteranene.	Vedtatt 2021	Videreføres

11 Helse- omsorg og velferdstjenester

Levealderen i Norge er blant de høyeste i verden og er fortsatt økende. Dette kan man si at er en positiv utvikling, men det medfører også en del utfordringer i samfunnet. I tiårene fremover vil Norge og også Stor-Elvdal få en betydelig eldre befolkning. Antall personer over 80 år vil bli mer enn fordoblet over de neste 20-30 årene. Denne utviklingen har stor betydning for hvordan (byer), tettsteder, boliger, tjenester og infrastruktur planlegges og utvikles.

Økt selvhjelpenhet, mestring og læring er strategier for å gi en bedre livssituasjon for kommunens innbyggere og redusere behovet for offentlige tjenester. Hovedmålet handler om å dreie kommunens tjenestetilbud fra en tradisjonell utførerrolle til en tilretteleggerrolle. Innbygger og bruker skal i størst mulig grad mestre sin livssituasjon ut fra den enkeltes forutsetninger.

Selv om helsetilstanden hos innbyggerne generelt sett er god, er det viktig med helsefremmende (fysisk aktivitet og kosthold) og forebyggende (røyking og bruk av rusmidler) arbeid.

Eksisterende planer og planbehov

Planarbeidet innenfor helse og omsorg ivaretas i stor grad gjennom overordnede føringer. Behovet for utarbeidelse av andre planer vil hovedsakelig gjelde tjenester eller områder som krever særlig fokus.

I kommuneplanens samfunnsdel trekkes det fram flere delmål, strategier og tiltak:

- Jobbe for å ta i bruk teknologi som vil kunne bidra til en tryggere og enklere hverdag.
- Sikre et likeverdig helsetilbud til alle uavhengig av hvor de kommer fra.
- Tidlig forebyggende innsats. Jobbe på tvers av sektorer.
- Gi tidlig hjelp og oppfølging for å hindre langvarige problemer.
- Varierte lavterskeltilbud for å få mennesker i arbeid.
- Ta i bruk teknologi som kan forenkle hverdagen og muliggjøre at man kan bo i eget hjem lengre.
- Øke samarbeidet med frivillige organisasjoner som ønsker å bistå med sitt arbeid opp mot kommunale tjenester.
- Ha helsetjenester som bygger på reell medvirkning fra befolkningen og det enkelte individ.
- Ha et helhetlig og koordinert tjenestetilbud med god informasjonsflyt og godt samarbeid mellom tjenesteområdene

Planlegging av virksomhet innenfor helse og omsorg ivaretas i dag i hovedsak gjennom føringer gitt i budsjett og økonomiplan, og gjennom enkeltprosjekter. Det vurderes at det er følgende behov for revisjoner og nye planer:

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging
Plan for habilitering og rehabilitering, sist vedtatt 2008	Oversikt over behov og utvikling innen habilitering og rehabilitering i kommunen	Revisjon igangsatt,	Ferdigstilles i planperioden, sektor for helse
Plan for rus- og psykisk helse	Hvordan jobbe med rus og psykisk helse	Vedtatt 2020	Videreføres
Plan for helsemessig og sosial beredskap 2020 (Handlingsplan)	Formål å verne befolkningens liv og helse, bidra til at nødvendig helsehjelp, omsorgstjenester og sosiale tjenester tilbys befolkningen under krig, ved kriser og katastrofer i fredstid.	Vedtatt 2020, behov for revisjon	Revideres i planperioden, sektor for helse
Smittevernplan med pandemiplan som eget kapittel	Skal gi strategiske føringer for planlegging av en mulig smitte- og pandemiutbrudd	Under revisjon	Ferdigstilles 2024/25
Plan for miljørettet helsevern	Tilsyn hygiene på skole, bhg campingplasser og andre virksomheter	Vedtatt 2020	Videreføres
Demensplan	Synliggjøre behovene personer med demens og deres pårørende har, øke kunnskapen om demens.	Under utarbeidelse	Ferdigstilles 2024
Psykososialkrisepan	Dette er retningslinje for hvordan kriseteamet skal arbeide ved kriser, ulykker og katastrofer.	Vedtatt 2020	Videreføres

Handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep	Kommunen har ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.	NY	Ferdigstilles i 2025, sektor for helse
Alkoholpolitisk handlingsplan		NY	Ferdigstilles i 2025, sektor for helse
Forebyggende plan for omsorgssvikt og adferdsproblemer (NY)	Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer.	Under arbeid	Vedtatt i løpet av 2025, sektor for oppvekst og helse

12 Kommunen som arbeidsgiver

Stor-Elvdal kommune har overordnet plan/retningslinjer for personalpolitikk, lønnspolitikk og kompetanse. Endringer i kommuneloven og samfunnsendringer, samt opplevd kompetanse- og rekrutteringsutfordringer betyr at dokumentene bør gjennomgås i kommunestyreperioden. Det vurderes at det er følgende behov for revisjoner:

Plantype	Hensikt med planen	Status	Oppfølging
Plan for personalpolitikk i Stor-Elvdal kommune 2015	Gi overordnede føringer for personalpolitikken i kommunen	Vedtatt 2015	Revideres i løpet av perioden
Lønnspolitikk i Stor-Elvdal kommune	Sikre forutsigbarhet, oversikt og innsyn i arbeid med lokal lønnsfastsetting	Vedtatt 2024	Videreføres, ikke behov for revisjon
Overordnet kompetanseplan 2018	Strategi for å anskaffe, beholde og mobilisere kompetanse	Vedtatt 2018	Revideres i løpet av perioden

13 Forslag til prioritering av planoppgaver

Tabellen viser nye planer og hvilke planer som skal revideres i perioden. Disse er kategorisert under sektor som har hovedansvar for revisjonen, samt gitt prioritering mellom 1 og 3 der 1 er høyeste prioritet. Det vises for øvrig til drøfting og planoversikter i de enkelte kapitlene. Ut fra dette er det i innværende kommunestyreperiode ønskelig å prioritere følgende planoppgaver.

Plantype	Hensikt med planen	Ansvarlig	Prioritet	Tidsetimat	Ekstern bistand, bevilgning i driftsbudsjett, økt ramme selvkost, kun intern kapasitet
Kommuneplanens arealdel	Overordnet plan for arealbruk i kommunen	Sektor for samfunnsutvikling	1	Planutkast 2025, vedtak 2026	Krever ekstern bistand og bevilgning i driftsbudsjett, samt interne ressurser
Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer	Kartlegging og registrering av kulturminner	Sektor for samfunnsutvikling	1	Planutkast 2024, vedtak 2025	Krever ekstern bistand og bevilgning i driftsbudsjett, samt interne ressurser

Temaplan – strategisk næringsplan 2010-2014	Utvikle en helhetlig næringspolitikk som er konkret og målrettet	Sektor for samfunnsutvikling	1	Vedtatt 2025	Kun interne ressurser
Temaplan - Trafikksikkerhetsplan 2007-2011	Redusere antall ulykker i trafikken, sikre trygge skoleveier og trygg ferdsel generelt	Sektor for samfunnsutvikling	3	I løpet av perioden	Kun interne ressurser
Reguleringsplan Koppang sentrum - sentrumsplan (NY)	Utvikling av sentrum og oppdatering av bestemmelser	Sektor for samfunnsutvikling	2	I slutten av perioden (2026/27)	Krever ekstern bistand og bevilgning i driftsbudsjett
Omregulering Steinvik boligfelt	Utvikle boligfeltet på Steinvik	Sektor for samfunnsutvikling	1	Oppstart 2025	Krever ekstern bistand og bevilgning i driftsbudsjett
Handlingsplan til klima- og energiplan	Konkrete tiltak med mål om spart CO2	Sektor for samfunnsutvikling, helse og mestring oppvekst og utdanning	1	Oppstart 2024	Bistand fra felles klima og energirådgiver samt interne ressurser
Saneringsplan vann og avløp Koppang	Saneringsplan	Sektor for samfunnsutvikling	2	Revideres i løpet av perioden	Krever ekstern bistand og ramme i budsjett
Felles hovedplan for vann, avløp og overvann	Oversikt over vedlikeholdsbehov og grunnlag for budsjettprioritering	Sektor for samfunnsutvikling	1	Oppstart 2025	Krever ekstern bistand og ramme i budsjett (selvkost)
Boligsosial plan (NY)	Plan for kartlegging av eksisterende boligmasse (ikke formålsbygg) og behovsanalyse	Sektor for samfunnsutvikling samt helse og mestring	2	I løpet av perioden	Kun interne ressurser
Vedlikeholdsplan kommunal vei	Utarbeide plan for vedlikehold	Sektor for samfunnsutvikling	1	Revideres 2025	Kun interne ressurser
Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	Stimulere til idrett og fysisk aktivitet	Sektor for samfunnsutvikling	2	Revideres 2025	Kun interne ressurser
Felles sti- og løypeplan for Sølknletten villreinområde	Kartlegging av stier og løyper	Sektor for samfunnsutvikling	2	Ferdigstilles 2025	Eksternt finansiert, Rendalen utarbeider planforslag
Friluftslivets ferdselsårer	Stier/løyper og tilrettelegginger som gapahuker blir mer synliggjort og tilgjengelig gjennom oppdatert kart og planer	Sektor for samfunnsutvikling		Arbeid er igangsatt 2024, ferdigstilles 2025	Kun interne ressurser
Temaplan for kultur og frivillighet	Stimulere til kulturaktiviteter og frivillighet	Sektor for samfunnsutvikling		Arbeid er igangsatt 2024,	Kun interne ressurser

				ferdigstilles 2025	
Strategisk plan kulturskole 2011-2021	Overordnet plan for kulturskolen	Sektor for oppvekst og utdanning	3	Revideres i løpet av perioden	Kun interne ressurser
Overordnet plan for å sikre barn i barnehage og elever i grunnskolen et godt inkluderende barnehage- og skolemiljø	Plan for et godt inkluderende barnehage- og skolemiljø.	Sektor for oppvekst og utdanning	1	Vedtak i løpet av 2025	Kun interne ressurser
Forebyggende plan for omsorgssvikt og adferdsproblemer	Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge blir utsatt for omsorgssvikt eller utvikler atferdsproblemer.	Sektor for oppvekst og utdanning samt helse og mestring	1	Arbeid igangsatt, vedtak 2025	Kun interne ressurser
Plan for habilitering og rehabilitering, sist vedtatt 2008	Oversikt over behov og utvikling innen habilitering og rehabilitering i kommunen	Sektor for helse og mestring	1	Revideres i løpet av perioden	Kun interne ressurser
Plan for helsemessig og sosial beredskap 2020 (Handlingsplan)	Formål å verne befolkningens liv og helse, bidra til at nødvendig helsehjelp, omsorgstjenester og sosiale tjenester tilbys befolkningen under krig, ved kriser og katastrofer i fredstid.	Sektor for helse og mestring	1	Revideres i perioden	Kun interne ressurser
Smittevernplan med pandemiplan som eget kapittel	Skal gi strategiske føringer for planlegging av en mulig smitte- og pandemiutbrudd	Sektor for helse og mestring		Under revisjon Ferdigstilles 2024/25	Kun interne ressurser
Demensplan	Synliggjøre behovene personer med demens og deres pårørende har, øke kunnskapen om demens.	Sektor for helse og mestring		Under utarbeidelse Ferdigstilles 2024	Kun interne ressurser
Handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep	Kommunen har ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep.	Sektor for helse og mestring	1	Ferdigstilles i 2025	Kun interne ressurser

Alkoholpolitisk handlingsplan	Alkoholloven pålegger kommunene å utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan (jf. § 1-7 d). En god alkoholpolitisk handlingsplan kan bidra til at kommunen når sine folkehelsemål	Sektor for helse og mestring	1	Ferdigstilles i 2025	Kun interne ressurser
Plan for personalpolitikk i Stor-Elvdal kommune 2015	Gi overordnede føringer for personalpolitikken i kommunen	Personalsjef	2	I løpet av perioden	Kun interne ressurser
Overordnet kompetanseplan 2018	Strategi for å anskaffe, beholde og mobilisere kompetanse	Personalsjef	2	I løpet av perioden	Kun interne ressurser

**Stor-Elvdal
kommune**